

de
wereld
redden

Michiel van den Berg

Uitgeverij Libná

Auteur: Michiel van den Berg
Omslagontwerp: John Stelck
Omslagfoto: Jelske Talstra
Auteursfoto: Carla van Deursen

Deze verhalenbundel is te bestellen via
<https://www.mijnbestseller.nl/michielvandenbergh>

Website auteur: michielvdberg.nl

ISBN: 9789403725352
© 2023 Michiel van den Berg

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

De wereld redden	9
Voetafdrukken	25
Sloep	49
Lammertijd	75
Het derde kind	84
Plassen tegen het schrikdraad	107
Staat van verlichting	115
Schaamtedans	133
Wat ook wordt ontvreemd	159
Clownsgrijs en Varkensoor	181
De onthulling	203
Hoop	217
Hikikomori	237

*De heerlijke angst om te bestaan,
de verrukkelijke nabijheid van een gevaar
waarvan we de naam niet kennen,
is leven dan je ondergang tegemoet rennen?*

Albert Camus

De wereld redden

Dromen zijn niet echt. Je geheugen is een soort bibliotheek. Wat je overdag meemaakt gooit die bibliotheek overhoop. Bij het dromen worden de boeken opnieuw gesorteerd en teruggezet, de nieuwe op een plank vooraan. Als je wakker wordt is je geheugen netjes opgeruimd. Zo had moeder het hem uitgelegd. Alleen stonden deze keer de boeken nog niet op hun plaats. Het dromen ging door, of beter gezegd, de stem uit zijn droom sprak nog steeds tot hem.

Het was niet uit te maken of het de stem van een man of een vrouw was, van een jonge of een oude persoon, of hij streng of vriendelijk klonk, vragend of bevelend was, zelfs niet of hij van binnenuit of buitenaf kwam, maar hoe ongrijpbaar ook, de stem was onontkoombaar. Niet dat hij aan de stem wilde ontkomen, integendeel, hij luisterde aandachtig, doordrongen van de autoriteit van de stem en de urgentie van de opdracht.

Ga naar het strand ...

Hij knipte het bedlampje aan en keek de zolderkamer rond. Zijn op de grond gegooide broek en trui lagen keurig opgevouwen op de bureaustoel. Het werk van moeder, die voor het slapengaan altijd even bovenkwam. De dino's, waarmee hij vaak meteorietinslagje speelde, lagen met de poten omhoog op zijn bureautje. Naast zijn bed bevond zich een slordige stapel van stukgelezen tijdschriften. *Weekblad Kijk, voor iedereen met interesse in wetenschap, natuur en techniek*, stond op het omslag. Over alle daarin behan-

delde onderwerpen zou hij onvoorbereid een spreekbeurt kunnen houden. De twee gedeukte krissen die hij op Koninnedag voor een habbekrats had gekocht, hingen op hun vaste plaats aan de muur. Alleen kijken, niet spelen, had hij vader beloofd, dezelfde dag nog de scherpste van het lemmet beproevend door er snel met zijn vingers langs te strijken. Alles in zijn kamer was normaal. Van de eigenaar van de stem geen spoor. Of misschien onder het bed? Hij haalde diep adem en keek. Niets, op een wegvluchtend spinnetje na.

Een tochtvlaag deed het gordijn ritselen. Regen roffelde op het dak. Vertrouwde geluiden deze stormachtige herfst, waardoor hij normaal gesproken des te behaaglijker sliep. Maar nu niet, niet met de stem, die bleef spreken, telkens dezelfde oproep deed, hem het gevoel gaf dat er geen tijd te verliezen was. Hij liep naar het trapgat en tuurde naar beneden, waar het nachtlampje, bedoeld voor zijn jongste broertje, blauw gloeide. Moest hij zijn ouders wakker maken? Nee, ze zouden de stem vast niet horen en hem niet begrijpen. Eerst zouden ze lief doen, dan boos worden als hij niet terug naar bed wilde.

Het beste kon hij zijn sportkleren aandoen. Omdat hij razendsnel was en nooit opgaf, hoe vaak de tegenstanders hem ook met gemene tackles probeerde af te stoppen, zat hij in het hoogste voetbalteam voor zijn leeftijd. Apetrots was hij op zijn gesponsorde trainingspak. Waar was het? Hij vond het in de wasmand. Nu nog zijn gymschoenen. Eigenlijk waren ze alleen voor in de gymzaal, maar ze renden beter dan zijn gewone schoenen of noppen.

Met ingehouden adem sloop hij de trap af. Noortje, die in de keuken sliep, kefte aarzelend en bleef daarna stil. In het halletje ademde hij uit, draaide de sleutel in het slot twee keer om, opende de voordeur en stapte naar buiten. Een windstoot trok de deurknop uit zijn hand. Met een droge knal sloeg de voordeur dicht. Niet afwachtend of het

licht in zijn ouders slaapkamer zou aangaan, vader zijn hoofd uit het raam zou steken en hem zou verordonneren om onmiddellijk weer naar binnen te gaan, rende hij weg.

Bij de kruising rechtsaf en aan het einde van de straat het pad nemen over het hoge duin, dat was de snelste route naar het strand. De wind kwam in stoten. Lantaarnpalen trilden en hij moest tegen de wind inhangen om in evenwicht te blijven. Zijn natte haar plakte tegen zijn gezicht. Soepel sprong hij over plassen. Bukkend achter geparkeerde auto's bleef hij uit zicht van een man met kapotgewaaide paraplu.

Het pad het hoge duin op was steil. Buiten adem stond hij bovenaan stil. Achter hem lag de stad. Een nevelig licht, verspreid door de straatverlichting, hing als een afgevlakte bol boven de daken. Het deed hem denken aan de glazen koepel in de woestijn waarover hij in de *Kijk* had gelezen. Wetenschappers onderzochten of je in zo'n koepel kon overleven zonder contact met de buitenwereld. Zuurstof, water, mineralen, planten, dieren, voedsel, poep: binnen de koepel ging alles rond in een kringloop. Het was een experiment, maar mislukt. Broodmager waren de wetenschappers de koepel ontvlucht. Binnenkort wilden ze het opnieuw proberen. Voor het einde van de eeuw moest op Mars ook zo'n koepel zijn gebouwd. In 2020 hele steden. Mars moest bewoonbaar zijn voor de komst van de nieuwe ijstijd, want die zou een groot deel van de aarde onleefbaar maken. De poolijskap zou tot halverwege Nederland komen en de Noordzee zou droogvallen. Nu leek er nog niets aan de hand, maar het afkoelen van de aarde kon enorm snel gaan. Volgens de *Kijk* werd Groenland bij de laatste ijstijd binnen tien jaar vijftien graden kouder.

Ga naar het strand ...

Met lange passen rende hij het steile duin af, met zo'n vaart dat hij zichzelf haast niet kon bijbenen. Ondertussen maalden zijn gedachten minstens zo snel. Over elkaar heen buiteland volgden ze het hem welbekende pad. Daar waren ze weer: de ijzige vlakte waar zich eens de Noordzee bevond, de striemende hagel, de skeletachtige mensen die vochten om wortels en ratten, het overbevolkte ruimtevaartschip en de half afgebouwde koepel op Mars. In 2020 zou hij 57 zijn. Onvoorstelbaar oud. Maar toch, waarschijnlijk zou hij die angstaanjagende ijstijd zelf meemaken.

Daar was het strand. Struikelend door het oneffen zand bereikte hij de harde strook langs de zee. Het schuim van de bruisende golven lichtte grauw op in het weinige stadslicht dat tot hier kwam. Het geluid van de branding was overweldigend en vulde zijn oren als een bad dat overstroomt.

... zoek het noorden ...

Waar lag het noorden? Op school had hij over de windrichtingen geleerd. De zon gaat in het oosten op, de wind komt meestal uit het zuidwesten en op een landkaart is het noorden boven. Hij haalde zich de kaart van Nederland voor de geest en bepaalde dat hij naar rechts moest afslaan. Maar wist hij dat wel zeker? Wat zouden de gevolgen zijn als hij de verkeerde kant koos? Weer dacht hij aan de kaart van Nederland, maar nu duizelde het hem. Links leek net zo aannemelijk als rechts. De stem gaf hem geen tijd om na te denken. Ik weet het niet meer, schreeuwde de jongen. Welke kant moet ik op? Help me dan toch! Maar de stem herhaalde de oproep, de zee bulderde en de wind floot om zijn oren en blies zijn noodkreet weg. Hij besloot zijn weg-waaiende woorden achterna te gaan.

De in het duister oplichtende golven waren zijn houvast. Hij hield koers evenwijdig aan die golven, langs de

waterlijn. Maar hij kon niet goed zien waar hij zijn voeten neerzette, zakte weg in drijfzand, verstapte zich in geulen en struikelde over wrakhout. Opgeven deed hij niet, hij kwam in balans en vond een vast ritme. Voortdurend waren zijn ogen gericht op een onzichtbaar punt in de duisternis waarvan hij hoopte dat dat het noorden was.

Volgens de *Kijk* zagen de astronauten van de Apollo's in het donker flitsen en strepen. Kosmische straling, heette dat, piepkleine deeltjes die dwars door je ogen vlogen. Vorig jaar, bij de laatste maanlanding, had de bemanning op vijf muizen getest of die straling kwaad kon. Een muis was in de ruimte gestorven, de andere vier waren terug op Aarde doodgemaakt en opengesneden. Vanbinnen hadden ze allemaal littekens. Terwijl de jongen bleef rennen, kneept hij zijn ogen tot spleetjes en wachtte af of de kosmische straling ook hem zou treffen. Kosmische straling trof hem niet, wel een uitzonderlijk grote golf. Het ijsskoude water kwam tot aan zijn kruis. De kou zette zijn scharen in zijn benen en bleef aan hem hangen als een kwaadaardige krab. Verkramppt rende hij het water uit. Hij probeerde verder te gaan op de doorweekte gymschoenen, trok ze toen kwaad uit en wierp ze in de golven. Dat had hij beter niet kunnen doen. Kapotte kokkels, mosselen en scheermesjes sneden in zijn weke voetzolen. Toch bleef hij doorlopen, ging geen schelpenbank uit de weg. Alsof het niet zijn eigen voeten waren registreerde hij de pijn.

Zo was het ook geweest toen de jongen en zijn beste vriend zich in de vingers sneden met de krissen. Woordloos hadden ze er een wedstrijd van gemaakt wie het langste en diepste durfde te snijden. Al zijn vingers hadden eraan moeten geloven. Zelfs nadat zijn vriendje het had opgegeven, kerfde hij nog een tijdje door, met lange diepe halen, alsof hij aan het gutsen was bij handenarbeid. Het als verband om zijn hand gewikkelde toiletpapier raakte nadien telkens met bloed doordrenkt. Bij het avondeten kon hij

mes en vork niet goed vasthouden, zodat zijn vader het breken van zijn belofte over de krissen doorzag en zijn moeder hardhandig zijn polsen omklemde en almaar riep dat hij naar het ziekenhuis moest. Hij had zich geschaamd en het was moeilijk uit te maken of die schaamte het verbreken van de belofte aan zijn vader betrof of het niet kunnen stoppen met snijden.

Even trok de lucht open. Tussen de donkere wolken dook een bijna volle maan op. In de verte zag hij de contour van een dam in zee. De golven sloegen ertegen te pletter en vormden een muur van schuim. De havenhoofden bij Scheveningen. Ze wandelden er weleens met het gezin, liepen naar het uiteinde en aten terug bij de haven een ijsje of kibbeling. Mocht hij bij de haven stoppen? Of moest hij aan de overkant doorgaan met rennen? En hoe kwam hij daar dan? Door te zwemmen of om de haven heen te lopen? Als hij had gehoopt dat de stem zijn vragen zou beantwoorden, kwam hij bedrogen uit. De stem gaf geen antwoorden, de stem gaf slechts bevelen.

Gefladder, schrille kreten, vleugels die zijn gezicht schampten. Afwerend hief hij zijn arm op. Hij had het niet op meeuwen. Te groot, te lawaaiig, te agressief. De meeuw past zich aan de mens aan, zij zal als een van de laatste diersoorten uitsterven, had moeder gezegd toen hij klaagde over de krijsende meeuwen op het dak boven zijn kamer. Dat aanpassen heette evolutie. Kinderen waren soms anders dan hun ouders. Mutaties waren dat, foutjes in de voortplanting. Soms pakte het foutje goed uit. Dan hadden bijvoorbeeld visjes kieuwen waarmee ze ook buiten het water konden ademen, zodat ze aan land konden kruipen, daar voedsel vinden en ze niet door de roofvissen werden opgegeten. Dat handige foutje gaven zij door aan hun kinderen en die weer aan hun kinderen. Hij had gedacht het te begrijpen, maar op zijn vraag of de mens ook evolueert had moeder op een akelige manier gelachen. De schaamte

over zijn domme vraag kwam weer naar boven, al wist hij nog steeds niet wat er precies zo dom aan was.

Sneller dan gedacht was hij bij het havenhoofd. Hij klom naar boven over de spekgladde basaltblokken die als enorme blokkendoostenen waren neergekwakt. Bijna boven gleed hij weg en bezerde zijn knie. Uiteindelijk keek hij vanaf het havenhoofd in de kolkende buitenhaven. Die overzwemmen was gekkenwerk, zelfs een vis zou verdrinken.

... zoek het noorden ...

De omweg leidde over kaden. Pijnlijk roffelden zijn geschramde blote voeten over de kletsnatte kasseien. Hij holde langs loodsen met wrakkige deuren, huizen met dichtgetimmerde ramen en braakliggend land met zwerfafval en onkruid. Hij holde langs visvaatjes, houten pallets, visnetten en stapels grote buizen. Hij holde langs vissersboten waarvan de aanmeerkabels krakend spanden bij elke windstoot. Hij holde langs een stijger met zeilboten, de klepperende masttouwen een klappertandend orkest. Hij holde langs bestelbusjes, vrachtwagens, opleggers, verrijdbare viskramen en met waterpokken bedekte fietswrakken. Hij holde langs een fabrieksachtig gebouw, waar werklieden zo in beslag werden genomen door het takelen van met ijs bedekte kratten dat ze hem niet in de gaten hadden. En hij holde over de benen van een man.

Goddomme, zei de man luidkeels. De jongen stopte en draaide zich om. Onderuitgezakt lag de man tegen een meerpaal. Zijn oliejas glom na van de regen, zijn slobberbroek was doorweekt. Op de kasseien lag een plas geelbruine kots, waarvan ook brokjes in zijn baard zaten. Sorry, zei de jongen. Hij had de man nauwelijks geraakt, maar misschien had hij hem laten schrikken. De man keek niet op en herhaalde zijn vloek, steeds zachter en onverstaan-

baarder, totdat het overging in gepruttel. Tussen zijn tril-
lende vingers klemde hij een sigaret. Uit een aansteker
schoot een vlam omhoog, maar de vlam bleef te ver van het
uiteinde van de sigaret en de wind blies haar uit. Toen de
man opnieuw de knop van de aansteker indrukte, gleed zijn
vinger weg en viel de aansteker op de grond. Kutzooi, zei
de man, nu weer hard en goed verstaanbaar.

... ren zo ver als je kunt.

Dat wilde de jongen graag doen, maar volgens moeder
moest je iemand in nood altijd helpen. Ze verafschuwde
mensen die toekeken. Onschuldige omstanders bestaan
niet, zei ze als ze onrecht bespeurde. En onrecht zag ze
nogal vaak. Op het televisiejournaal en in de krant, in de
verhalen van haar vriendinnen die bij hen thuis vergader-
den over vrouw-zijn, in de gesprekken die ze in de tram af-
luisterde, in de verhalen van zijn vader over wat hij als po-
litiechercheur meemaakte en in wat hijzelf aan haar ver-
telde. Als hij vertelde dat een klasgenoot werd gepest of
thuis nooit ontbijt kreeg, dan instrueerde ze hem, de om-
stander, wat hij bij de volgende keer pesten moest doen. En
de volgende dag zat een extra pakketje boterhammen voor
zijn hongerige klasgenoot in zijn rugzak, hem voor het di-
lemma stellend het weg te gooien of het in wederzijds on-
gemak aan te bieden.

Meneer, kan ik helpen, vroeg hij. Wat? Nu keek de man
hem aan. Donkere ogen onder borstelige wenkbrauwen. Ze
straalden droefheid uit. De jongen zei: Met het aansteken
van uw sigaret. Ik zag dat u ... Ach, rot toch op. De man
probeerde naar hem te spugen. Het kloddertje spuug, niet
veel, misschien doordat hij al zijn vocht al had overgege-
ven, bleef aan zijn onderlip hangen. De jongen bleef staan.
Oprotten, herhaalde de man. Klaar, deze man wilde geen
hulp. Maar eenmaal aan iets begonnen kon de jongen

moeilijk ophouden, dat was nu eenmaal zijn aard. Ik kan met mijn handen de wind tegenhouden, bood hij aan. O, kun je dat? En dan wil je zeker zelf ook een sjekkie? Nee. Heftig schudde de jongen met zijn hoofd. Ik wil u alleen maar helpen. De man zei: Helpen? Wie denk je wel dat je bent? Ik zit niet te wachten op een padvindertje dat zo nodig een goede daad wil doen. Maar ik dacht dat u wilde roken, zei de jongen. De man maakte een schoppende beweging. Wat ik wil gaat je geen reet aan. De jongen deed een stap naar achteren. Met een ruk kwam de man overeind, maar zakte weer langs de meerpaal terug en belandde met zijn kont in zijn kots. De jongen slikte zijn walging weg. Nog één poging zou hij doen. Ik kan uw sigaret aansteken. De man greep zijn aansteker, hief zijn arm omhoog en leek het ding naar zijn hoofd te willen gooien. Halverwege de worp veranderde hij van gedachten of misschien was hij te dronken om zijn worp goed uit te voeren. Achterwaarts vloog de aansteker het donkere water in. Zó, tevreden lullhannes, gromde de man. En nou optiefen.

De jongen rende. Daar was hij weer op het strand. De strook hard zand langs de vloedlijn was breder dan eerst. De lucht was opengewaaid. In het bleke maanlicht tekende het strand zich duidelijk af. In de verte, achter de boulevard en zeedijk, stonden flats. De lichtjes van de trappenhuizen zaten als ritssluitingen in de hoge gebouwen. Ritste je ze open, de slapende bewoners vielen er met bed en al uit.

Nog steeds stond er harde wind, maar meer van opzij, recht uit zee. In die zee priemden de lichten van voor anker liggende schepen. Lege olietankers, wist de jongen. Kortgeleden was het autoloze zondag. Met zijn broertjes had hij gerolschaatst op het gladde asfalt van de Laan van Meerdervoort. Ze waren pas opgehouden toen de zon lange dunne schaduwen van hen maakte, zodat het leek of ze in een lachspiegel keken. Bij het avondeten had moeder gezegd dat ze hoopte dat het voor altijd zo zou blijven. Vader

had haar naïef genoemd, een woord dat hij niet kende, maar als een vloek boven tafel had gehangen. In stilte hadden ze hun borden leeggegeten. Macaroni met ham, geraspte kaas en tomatenketchup.

Na een poosje naderde hij een gebouw op poten. Het stond in zee. Een loopbrug verbond het met de boulevard. De Pier, heette het. Een vriendje had er eens met zijn vader en moeder geflipperd en aan de hendels van de fruitauto-maat mogen trekken. Voor hem was het verboden gebied, zijn vader was tegen gokken. Onder de Pier spatten de golven hoog op tegen de betonzuilen. Verderop, dicht tegen de boulevard aan, lag iemand op zijn zij te slapen bij een vuurtje. Hoe zou het zijn om bij dat vuur aan te schuiven en zijn verkleumde lijf op te warmen?

De jongen herinnerde zich het oude schilderij met het winterse landschap dat ze met de klas in het museum hadden gezien. Naast een dichtgevroren rivier warmden mensen zich aan een vergelijkbaar vuurtje. Op de rivier schaatsten mannen en vrouwen in wijde jassen, trokken paarden koetsjes op lange ijzers en speelden kinderen met stokken die leken op ijshockeysticks. Het schilderij was net een striptekening uit het vakantiepuzzelboek, telkens zag je wat nieuws. Volgens de juf was het geschilderd in de kleine ijstijd. Het was toen anderhalve graad kouder. Zo zou ook de nieuwe ijstijd moeten zijn, had hij gedacht. Niet meer dan anderhalve graad kouder. Dát was nog wel te doen, dát was nog wel gezellig. Dan kon hij gewoon hier blijven wonen, dan hoefde niemand naar Mars.

De stad verdween. De duinen, inktzwart tegen de bijna-zwarte lucht, kwamen ervoor in de plaats. Een tweede, zo niet derde adem nam bezit van hem. De sneetjes in zijn voetzolen voelde hij niet, alleen de cadans waarmee zijn voeten de grond raakten. Het was alsof hij eeuwig kon doorrennen. Maar dat was nu juist *niet* wat de stem van hem vroeg. Hij moest zo ver als hij kon. Eens moest hij dus

ophouden. En dan, wat gebeurde er dan? Zou hij zichzelf dan hebben gered? Want al zei de stem niet letterlijk dat redden het doel was, hij voelde, nee, hij wist met redeloze zekerheid dat zijn rennen een reddingspoging was. Maar waarvan dan? Terwijl hij als een machine verder liep, als het ware uit zijn lichaam trad, zijn lijf het werk liet doen en meelifte, dacht hij daarover na.

Het geluid van een sputterende motor. Een bootje danste op de golven. Bij elke grote golf verdween het even uit zicht. Een man zat achterin, twee andere stonden wijsbeens in het midden. Ze zwiepten mee met de deining, sjoorden aan touwen en trokken iets zwaars aan boord. De zittende man riep naar de staande mannen en de jongen hoorde ze hard lachen, iets terugroepen, gevolgd door nog meer daverend gelach. Dat lachen gaf de jongen een prettig gevoel. Het stelde hem gerust, maakte hem kalm. Terwijl hij bleef rennen en zijn hoofd steeds verder opzij draaide om de boot te kunnen blijven zien, kwam het verlangen in hem op om ooit net als deze mannen in broederlijk verbond 's nachts op zee te varen. Later, beloofde hij zichzelf, als hij volwassen was, zou hij dat verlangen vervullen.

... ren zo ver als je kunt.

De jongen rende en het geruis van de golven vergezelde hem, verdoofde zijn gedachten en bracht hem in een staat van halfslaap. Blijven rennen zolang hij kon was van levensbelang. Hij moest zichzelf redden. Maar klopte dat eigenlijk wel? Redde hij met zijn opdracht – en was het wel een opdracht, was het geen straf? – alleen zichzelf? Met elke stap groeide de overtuiging dat hij ook voor andere mensen liep. Ja, hij wist het bijna zeker, hij rende ook voor ander mensen. Alle mensen. Hij rende voor *alle* mensen in de *hele* wereld. Hij was de jongen die de wereld redde.

Onder het onophoudelijk applaus van de branding rende hij voort.

Het gevoel voor tijd verdween. Toen hij op de hond stootte konden sinds het vissersbootje zowel vijf minuten als vijf uur zijn verstreken. Het beest stond met de voorpoten gebogen over een hoopje aangespoelde rommel en snuffelde aan een met olie bevlekte sinaasappel. Grommend richtte hij zijn kop op. Zijn ogen schitterden in het licht van de maan.

De jongen stopte met rennen. Tollend stond hij op zijn benen. Het voelde verkeerd om stil te staan. Rustig maar, zei hij tegen de hond. De hond gromde. Ik pak je eten heus niet af, zei hij. De hond blafte. Hij was van middelgroot formaat, zijn natte haren hingen in slierten om zijn lijf. De jongen vroeg: Heb je honger? Nog een keer geblaf. Opeens voelde de jongen zijn eigen honger: een knagende hond in zijn buik. Overweldigend verlangde hij naar de warme keukens thuis, vader die spekpannenkoeken bakte, moeder die hem een glas warme anijsmelk gaf. Hij vermande zich. Honger en dorst waren juist goed. Hij móést ontberingen lijden en zwakker worden. Hoe zwakker, hoe dichterbij het doel.

Behoedzaam liep hij om de hond heen en wilde weer gaan rennen. Maar zijn benen deden pijn. Ze waren zo stijf dat ze leken te breken als hij ze strekte. Alleen met kleine stappen kon hij iets doen wat op hardlopen leek. En terwijl hij zo voortdribbelde, doemde in zijn ooghoek de hond op. Die rende met hem mee, nou ja, sjokte met hem mee. Ik moet zo ver en zo hard als ik kan over het strand hardlopen, zei hij. De hond leek zijn oren te spitsen. Dat zegt de stem, zei de jongen. Het is belangrijk. Ik moet de wereld redden.

Van wie is die stem eigenlijk, vroeg hij zich af. Hoor ik de stem van God? Eens in de maand ging hij naar de kerk. God was almachtig, had hij begrepen. God kon alles. Tijdens die zondagse bijbellessen was hij gaan denken

dat God een verzinsel was voor volwassenen, zoals Sinterklaas voor kleine kinderen. Maar stel dat hij toch bestond, waarom zou God *hem* dan hebben uitgekozen om de wereld te redden? Als God de wereld wilde redden, waarom deed hij dat dan niet zelf? Waarom liet hij het afhangen van hem, een jongen van tien, ongelovig nog wel? Het is *niet* de stem van God, zei hij tegen de hond.

De jongen sukkelde verder, wandelde een stukje en deed weer een paar dribbelpasjes. Na een paar passen gaf hij op. Meer dan wandelen zat er niet in. De hond was nog steeds bij hem. Soms rende hij weg en ging op in de duisternis. Dan keerde hij weer terug en liep met gebogen kop een paar passen voor hem uit, snuffelend aan wat bij de vloedlijn was blijven liggen. Het geluid van de branding heerste nog steeds, maar van verder, gedempter, een bulderende reus die stukje bij beetje onder het zand werd begraven.

De jongen sleepte zich voort. Een slingerend voetspoor over het brede drooggevalen strand volgde hem. De stem bleef spreken, onophoudelijk herhalend wat het al in zijn droom tegen hem zei. De jongen deed zijn best. Zijn uiterste best. En toen kon hij niet meer. Even zitten, dacht hij. Het laatste wat hij waarnam was de tong van de hond over zijn gezicht. En de stem.

Ga naar het strand, zoek het noorden en ren zo ver als je kunt.

Achter in een bonkende terreinwagen kwam hij bij. Hij lag op zijn rug en schudde mee met elke bobbel. De autoramen aan weerszijden waren beslagen. Naast hem zat een man met een blauwe kabeltrui en stoppels op zijn kaken. Hij is net wakker, zei de man. Hij sprak in een mobilfoon die hij dicht bij zijn mond hield. Het snoer spiraalde weg uit zicht. Wacht even, zei de man. Hij boog zich naar de jongen toe

en vroeg: Hoe voel je je? Dat was geen gemakkelijke vraag. Heb je het koud? De jongen ging zijn met dekens bedekte lichaam af. Ja, hij had het koud. Zijn lijf ging nog wel, maar zijn benen waren ijskoud. En zijn voeten prikten alsof er naalden in staken. Vooral mijn voeten, zei hij. Zijn stem was hees. Dat zal best, zei de man en gaf hem een slok lauwe thee uit een thermosfles. Je hebt ze ook flink bezeerd. Had hij zich flink bezeerd?

Wil je met je vader praten? De man hield de mobilfoon bij zijn mond. Hallo, ben je daar? De stem van vader, kraakerig vanuit de luidspreker op het dashboard. Ja, fluisterde de jongen. Hij probeerde te gaan zitten. De man met de kabeltrui hielp hem overeind. De geur van zweet en tabak. Met zijn handpalm veegde hij een gat in de wasem op de achterruit en keek naar de zee. Het water was grijs en de wind blies schuimvlokken van de golftoppen. We hebben de hele nacht naar je gezocht, kraakte zijn vader. Hij hoorde de onderdrukte emotie in vaders stem. Schaamte en schuldgevoel overspoelden hem. Vader en moeder de hele nacht op, ongerust en radeloos zijn naam roepend door de lege straten. Hij had een briefje moeten achterlaten. Waarom dacht hij daar nu pas aan?

Wat zegt hij? De geknepen stem van moeder op de achtergrond. Jongen, vroeg vader, wat deed je op het strand? De wereld redden, wilde hij trots antwoorden. Maar het drong tot hem door dat dat een belachelijk antwoord zou zijn. Wat moest vader daarmee? Hoezo de wereld redden? Hoe dan? Waarvan dan? Van een meteorietinslag soms, het opraken van de olie, een gemuteerde besmettelijke ziekte misschien? Hij had géén idee.

De auto maakte een draai. Door de voorruit zag hij dat ze afstevenden op een gebouw. Er stond Katwijkse Reddings Brigade op. Een verschrikkelijk inzicht daagde: een ramp die niet gebeurt laat geen sporen na. Hij zou nooit te weten komen waarvan hij de wereld had gered. Niemand

zou het weten. Jongen, ben je daar nog, hoorde hij zijn vader vragen. Hij vocht tegen zijn tranen. Hij, de jongen die de wereld redde. Het snikken wist hij te onderdrukken, niet de tranen die in zijn ogen opwelden. Beschaamd ontweek hij de blik van de man met de kabeltrui en keek door het gat in de wasem. Het was weer vloed, de hoogste golven rolden bijna tot aan de duinen en overspoelden het bandenspoor van de terreinwagen.

De auto hield stil. De bestuurder zette de motor uit. In de plotselinge stilte klonk alleen nog het gewelddadig lawaai van de branding. De jongen besepte dat hij sinds zijn ontwaken de stem niet meer hoorde. Opnieuw luisterde hij naar het geraas van de golven en keek naar de zee, zo hoog, zo wild, dat het haast onvoorstelbaar was dat zij zich met eb zou terugtrekken en het strand er breed en vlak bij zou liggen. Het was op dat moment dat hij wist waarvan hij de wereld had gered.

Voetafdrukken

Wandelend over het Lange Voorhout naar haar auto was alles nog normaal. De aprilzon had een weldadige kracht en de bladknoppen van de lindebomen op het langgerekte plein stonden op springen. Als gifgroene speldenknoppen in een hemelsblauw kussen, dacht Edith, zowel verrast door de zomaar opgekomen poëtische vergelijking als verheugd over de komst van de lente.

Ook op weg naar huis in Warmond gebeurde er niets bijzonders. Dromerig gleed ze mee met het verkeer en dacht terug aan het gesprek van zojuist met de oude partijtjger. De hoffelijke man met de onderkoelde humor had welgemeend gevraagd hoe het met haar ging en ruim de tijd genomen om nieuwtjes over wederzijdse kennissen uit te wisselen. Bij het zakelijke gedeelte hadden ze die familiale toon vastgehouden. Zo was het werk als lobbyist haar het liefst: terloops en gemoedelijk, een gesprek aan het tuinhek met de buurman. Het was haar verdienste dat het meestal ook daadwerkelijk zo verliep.

Toen ze haar zwarte laarsjes op het witte grint van de oprijlaan naar de villa zette, was er opeens die indringende geur. Het stonk. Het rook naar stront. Ze keek omlaag. Haar voeten stonden in de blubber. Instinctief deed ze een stap naar achteren. Opnieuw stonden haar voeten in de smurrie. Nog een stap zette ze naar achteren, deze keer beheerst en goed oplettend. En weer gebeurde het: zodra haar laarsjes de grond raakten verscheen drek rondom haar schoeisel.

Ze bleef rustig en trachtte het te begrijpen. Het verschijnsel deed denken aan het strand. Aan hoe je voet bij

de vloedlijn soms wegzakt in het met water verzadigde zand. Het zand rondom werd dan een slag lichter, alsof je voet een aureool had. Tilde je je voet op dan dijde de afdruk uit tot het formaat van een grote kwal en vulde zich met troebel water. Vroeger liepen de kinderen en zij weleens in de voetafdrukken van Hugo, zodat het gezin in het achtergelaten spoor uit één persoon leek te bestaan.

Korzelig schudde ze met haar hoofd. Ze stond op stevig grind, niet op drijfzand. De onlogische, maar bij gebrek aan betere ideeën niet meer te verdrijven gedachte kwam op dat het te maken had met haar schoeisel. Een spoor van nieuwe smurrie makend liep ze terug naar de auto, ging op de rijdersstoel zitten en trok een laars en sok uit. Haar blote voet, nu nog rustend op haar knie, wilde ze op een nog onbezoedelde plek op het grind laten landen. Ze aarzelde. Wat als het weer gebeurde? Ze klemde haar kaken op elkaar en plaatste met de bange vastberadenheid waarmee je in één ruk een aan de wond verkleefde pleister wegtrekt, haar voet op de grond. Meteen werd de voet omgeven door de substantie. Glad, vochtig, lauwwarm kroop het tussen haar tenen. De stank was overweldigend.

Hugo, riep ze, net zolang tot haar man kwam aanrennen, haar beetpakte en sussend toesprak. Maar echt kalmeren deed hij haar niet, want toen ze naar de stinkende smurrie op haar voet wees, leek hij te denken dat ze door haar enkel was gegaan. Voorzichtig pakte hij het gewricht vast. Niet mijn enkel, snauwde ze. Die stronttroep! Zie je die dan niet?

Nee, antwoordde Hugo verwonderd. Wat hem betrof omklemde zijn handen blijkbaar losjes een schone enkel, het delicate verbindingsstuk tussen voet en onderbeen, lichaamsdelen die hij afgezien van een enkele geïnspireerde inval bij het liefdesspel nooit aanraakte. Ook was hij zich duidelijk niet bewust van zijn eigen voetafdrukken, nog groter en stinkender dan de hare.

Ze rukte zich los van haar man, rende over het gazon, mank vanwege de blote en gelaarsde voet, en zakte neer op het bankje onder de rode beuk. Al stond ze bekend als iemand die te allen tijde het hoofd koel hield, nu had ze geruime tijd nodig om de afschuw, het ongeloof en de schrik tot bedaren te laten komen.

Een paar uur later zat ze in een rolstoel. Hugo had hem uit de garage gehaald. Het uitklapbare ding was ooit aangeschaft nadat hun dochter Melissa een gecompliceerde beenbreuk had opgelopen bij paardrijden. De rolstoel was een uitkomst. Hij verschafte haar bewegingsvrijheid en belangrijker nog, gemoedsrust. Zolang haar voeten de grond maar niet raakten, ervaarde ze niets vreemds bij haarzelf

Op straat had ze voorbijgangers bespied om te bepalen of de *voetafdrukken*, zoals zij er inmiddels met Hugo over sprak, zich ook bij hen manifesteerden. Dat deed het. Bij kinderen, bij bejaarden, bij de overburen, bij de postbode, bij iedereen. Dieren, althans honden, katten en vogels, lieten geen voetafdrukken achter. Wel gewone pootafdrukken in het zand natuurlijk. Alleen mensen maakten de voetafdrukken. Toch kon ze hun twee honden, goedmoedige Deense doggen, opeens niet meer velen. Zo groot, zo opdringerig.

Vanaf de straat had ze zich naar het sierlijke maar verwaarloosde Jugendstil tuinhuis in de achtertuin gerold om na te denken. Alleen, wat viel er na te denken? Ze had waanvoorstellingen, dat was wel duidelijk. Op internet vond ze mogelijke verklaringen. Ze belde de huisarts. Hij wilde haar morgen op het spreekuur zien. Bang voor een wachtkamer vol voetafdrukken drong ze aan op huisbezoek. De arts zwichtte. Ongetwijfeld zou hij doorverwijzen naar een specialist. Die zou bekwaam een diagnose stellen en haar genezen van wat het dan ook precies mocht zijn.

De achterkant van de tuin grensde aan een brede waterloop die naar de Kagerplassen leidde. Op een mooie namiddag als deze haastten zich altijd watersporters de plassen op. Vanuit het oude tuinhuis keek ze een tijdje naar de voorbijvarende sloepen en zeilboten. Maar luieren lag niet in haar aard. De rest van de middag besteedde ze aan haar bureau Public Affairs With Care. Ze belde, verstuurde mails, volgde social media en las een rapport van een van haar analisten. De meeste tijd besteedde ze aan het instrueren van haar jurist over het opstellen van een conceptwetsvoorstel dat zij aan een coalitie van welwillende politieke partijen wilde sturen. Ze ging op in haar werk en dacht niet aan de voetafdrukken.

De schemering trad in. De van de plassen terugkerende boten voerden hun lichten. Hugo voegde zich bij haar met een fles wijn en wat hapjes. De lieverd had een oplossing gevonden voor zijn eigen voetafdrukken. Inline skates, te onhandig, en een stepje, toch nog een voet aan de grond, waren ongeschikt gebleken, maar op de zaak had hij een oude Segway weten te staan. Alleen in haar bijzijn gebruikte hij hem. Wie buiten haar waarnemingsfeer rondliep, maakte geen voetafdrukken.

Het tennissen van die avond zegde ze af onder het voorwendsel van een verstuikte enkel. Hoewel ze verlangde naar troost en medeleven van de drie vriendinnen met wie ze sinds jaar en dag tenniste, was het verschijnsel te onbevattelijk om te delen. Ze zou het niet goed kunnen uitleggen, ze zouden willen langskomen, ze zouden haar voor gek aanzien. Toch voelde ze zich slecht over het leugentje. Het schiep afstand. Met vrees bekeek ze haar volle agenda. De Rotary, de boekenclub, het etentje met de Nieuwenhuijsjes, de golf challenge in het weekend en het coachingsgesprek met Fatima, de studente uit het kansarme milieu – nou ja, met haar kon ze misschien nog videobellen.